

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale

Textul convenției a fost amendat anterior conform dispozițiilor Protocolului nr. 3 (STE nr. 45), intrat în vigoare la 21 septembrie 1970, ale Protocolului nr. 5 (STE nr. 55), intrat în vigoare la 20 decembrie 1971 și ale Protocolului nr. 8 (STE nr. 118), intrat în vigoare la 1 ianuarie 1990. El cuprindea în plus textul Protocolului nr. 2 (STE nr. 44) care, așa cum se stipulează în articolul 5, paragraful 3, făcuse parte integrantă din convenție de la intrarea sa în vigoare pe data de 21 septembrie 1970. Toate dispozițiile care fuseseră amendate sau adăugate prin aceste Protocoale au fost înlocuite prin Protocolul nr. 11 (STE nr. 155), începând cu data intrării sale în vigoare pe data de 1 noiembrie 1998. Începând cu această dată, Protocolul nr. 9 (STE nr. 140), intrat în vigoare pe data de 1 octombrie 1994, a fost abrogat și Protocolul nr. 10 (STE nr. 146) a rămas fără obiect.¹

Grefa Curții Europene a Drepturilor Omului
iunie 2010

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale²

Roma, 4.XI.1950

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Luând în considerare Declarația Universală a Drepturilor Omului, proclamată de Adunarea generală a Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948;

Considerând că această declarație urmărește să asigure recunoașterea și aplicarea universală și efectivă a drepturilor pe care ea le enunță;

Considerând că scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsă între membrii săi și că unul dintre mijloacele pentru a atinge acest scop este apărarea și dezvoltarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale;

Reafirmând atașamentul lor profund față de aceste libertăți fundamentale care constituie temelia însăși a justiției și a păcii în lume și a căror menținere se bazează în mod esențial, pe de o parte, pe un regim politic cu adevărat democratic, iar pe de altă parte, pe o concepție comună și un respect comun al drepturilor omului din care acestea decurg;

¹ A se vedea și site-ul oficial al Curții Europene a Drepturilor Omului, <http://www.echr.coe.int/echr/>.

² Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele nr. 3 din 6 mai 1963, nr. 5 din 20 ianuarie 1966 și nr. 8 din 19 martie 1985 și completată cu Protocolul nr. 2 din 6 mai 1963, a fost ratificată prin Legea nr. 30/1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 135 din 31 mai 1994. Prin aceeași lege au fost ratificate, de asemenea, primul Protocol adițional la convenție, Paris, 20 martie 1952; Protocolul nr. 4 recunoscând anumite drepturi și libertăți, altele decât cele deja înscrise în convenție și în primul protocol adițional la convenție, Strasbourg, 16 septembrie 1963; Protocolul nr. 6 privind abolirea pedepsei cu moartea, Strasbourg, 28 aprilie 1983; Protocolul nr. 7, Strasbourg, 22 noiembrie 1984; Protocolul nr. 9, Roma, 6 noiembrie 1990, și Protocolul nr. 10, Strasbourg, 25 martie 1992.

Hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de preeminență a drepturilor, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală,

Au convenit asupra celor ce urmează:

Art. 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei convenții.

TITLUL I. DREPTURI ȘI LIBERTĂȚI

Art. 2. Dreptul la viață

1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decât în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b. pentru a efectua o arestare legală sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- c. pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.

Art. 3. Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Art. 4. Interzicerea sclaviei și a muncii forțate

1. Nimeni nu poate fi ținut în sclavie sau în condiții de aservire.

2. Nimeni nu poate fi constrâns să execute o muncă forțată sau obligatorie.

3. Nu se consideră „muncă forțată sau obligatorie” în sensul prezentului articol:

- a. orice muncă impusă în mod normal unei persoane supuse detenției în condițiile prevăzute de articolul 5 din prezenta convenție sau în timpul în care se află în libertate condiționată;
- b. orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuză să satisfacă serviciul militar din motive de conștiință, în țările în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu în locul serviciului militar obligatoriu;
- c. orice serviciu impus în situații de criză sau de calamități care amenință viața sau bunăstarea comunității;
- d. orice muncă sau serviciu care face parte din obligațiile civice normale.

Art. 5. Dreptul la libertate și la siguranță

1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

- a. dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;
- b. dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

- c. dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;
 - d. dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;
 - e. dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;
 - f. dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriul sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.
2. Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.
 3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.
 4. Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.
 5. Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.

Art. 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță, atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.
2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.
3. Orice acuzat are, în special, dreptul:
 - a. să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;
 - b. să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;
 - c. să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;
 - d. să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e. să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Art. 7. Nicio pedeapsă fără lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.

Art. 8. Dreptul la respectarea vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirii faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Art. 9. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și de religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învățământ, practici și îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-și manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru siguranța publică, protecția ordinii, a sănătății sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor și libertăților altora.

Art. 10. Libertatea de exprimare

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Art. 11. Libertatea de întrunire și de asociere

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protejarea sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

Art. 12. Dreptul la căsătorie

Începând cu vârsta stabilită prin lege, bărbatul și femeia au dreptul de a se căsători și de a întemeia o familie conform legislației naționale ce reglementează exercițarea acestui drept.

Art. 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercițarea atribuțiilor lor oficiale.

Art. 14. Interzicerea discriminării

Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Art. 15. Derogarea în caz de stare de urgență

1. În caz de război sau de alt pericol public ce amenință viața națiunii, orice înaltă parte contractantă poate lua măsuri care derogă de la obligațiile prevăzute de prezenta convenție, în măsura strictă în care situația o cere și cu condiția ca aceste măsuri să nu fie în contradicție cu alte obligații care decurg din dreptul internațional.

2. Dispoziția precedentă nu îngăduie nicio derogare de la articolul 2, cu excepția cazului de deces rezultând din acte licite de război, și nici de la art. 3, art. 4 par. 1 și art. 7.

3. Orice înaltă parte contractantă ce exercită acest drept de derogare îl informează pe deplin pe Secretarul General al Consiliului Europei cu privire la măsurile luate și la motivele care le-au determinat. Aceasta trebuie, de asemenea, să informeze pe Secretarul General al Consiliului Europei și asupra datei la care aceste măsuri au încetat a fi în vigoare și de la care dispozițiile convenției devin din nou aplicabile.

Art. 16. Restricții ale activității politice a străinilor

Nicio dispoziție a art. 10, 11 și 14 nu poate fi considerată ca interzicând înaltelor părți contractante să impună restrângeri activității politice a străinilor.

Art. 17. Interzicerea abuzului de drept

Nicio dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un Stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de această convenție.

Art. 18. Limitarea folosirilor restrângerilor drepturilor

Restricțiile care, potrivit prezentei convenții, sunt aduse respectivelor drepturi și libertăți, nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevăzute.

TITLUL II. CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

Art. 19. Înfiiințarea Curții

Pentru a asigura respectarea angajamentelor care decurg pentru înaltele părți contractante din prezenta convenție și din protocoalele sale, se înființează o Curte europeană a Drepturilor Omului, numită în continuare „Curtea”. Aceasta va funcționa permanent.

Art. 20. Numărul judecătorilor

Curtea se compune dintr-un număr de judecători egal cu cel al înaltelor părți contractante.

Art. 21. Condiții de exercitare a funcțiilor

1. Judecătorii trebuie să se bucure de cea mai înaltă reputație morală și să întrunească condițiile cerute pentru exercitarea unor înalte funcțiuni judiciare sau să fie juriști având o competență recunoscută.
2. Judecătorii își exercită mandatul cu titlu individual.
3. În cursul mandatului lor, judecătorii nu pot exercita nicio activitate incompatibilă cu cerințele de independență, de imparțialitate sau de disponibilitate impuse de o activitate cu caracter permanent; orice problemă ridicată în aplicarea acestui paragraf este rezolvată de către Curte.

Art. 22.³ Alegerea judecătorilor

Judecătorii sunt aleși de Adunarea Parlamentară în numele fiecărei înalte părți contractante, cu majoritatea voturilor exprimate, de pe o listă de trei candidați prezentați de înalta parte contractantă.

Art. 23.⁴ Durata mandatului și revocarea

1. Judecătorii sunt aleși pentru o perioadă de 9 ani. Ei nu pot fi realeși.
2. Mandatul judecătorilor se încheie atunci când ei împlinesc vârsta de 70 de ani.
3. Judecătorii rămân în funcție până la înlocuirea lor. Ei continuă totuși să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.

³ Alin. 2 al art. 22 a fost abrogat prin art. 1 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut: „2. Aceeași procedură este urmată pentru a completa Curtea în cazul aderării de noi înalte părți contractante și pentru a se ocupa locurile devenite vacante.”

⁴ Art. 23 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 2 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 23. Durata mandatului

1. Judecătorii sunt aleși pentru o durată de 6 ani. Ei pot fi realeși. Totuși, mandatele unei jumătăți din numărul judecătorilor desemnați la prima alegere se vor încheia la împlinirea a 3 ani.
2. Judecătorii al căror mandat se va încheia la împlinirea perioadei inițiale de 3 ani sunt desemnați prin tragere la sorți, efectuată de către secretarul general al Consiliului Europei, imediat după alegerea lor.
3. Pentru a asigura, în măsura posibilului, reînnoirea mandatelor unei jumătăți din numărul judecătorilor la fiecare trei ani, Adunarea Parlamentară poate, înainte de a proceda la orice alegere ulterioară, să decidă ca unul sau mai multe mandate ale judecătorilor ce urmează să fie aleși să aibă o altă durată decât cea de 6 ani, fără ca totuși ea să poată depăși 9 ani sau să fie mai mică de 3 ani.
4. În cazul în care trebuie atribuite mai multe mandate și Adunarea Parlamentară aplică paragraful precedent, repartizarea mandatelor se face prin tragere la sorți, efectuată de către secretarul general al Consiliului Europei, imediat după alegere.
5. Judecătorul ales în locul unui judecător al cărui mandat nu a expirat va duce la sfârșit mandatul predecesorului său.
6. Mandatul judecătorilor se încheie atunci când ei împlinesc vârsta de 70 de ani.
7. Judecătorii rămân în funcție până la înlocuirea lor. Ei continuă totuși să se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizați.”

4. Un judecător nu poate fi revocat din funcție decât dacă ceilalți judecători decid, cu o majoritate de două treimi, că el nu mai corespunde condițiilor cerute.

Art. 24.⁵ Grefa și raportorii

1. Curtea dispune de o grefă ale cărei sarcini și organizare sunt stabilite prin regulamentul Curții.
2. Atunci când se pronunță în complet de judecător unic, Curtea este asistată de raportori care își exercită funcțiile sub autoritatea președintelui Curții. Ei fac parte din grefa Curții.

Art. 25.⁶ Adunarea plenară a Curții

Curtea reunită în Adunarea plenară

- a. alege, pentru o durată de 3 ani, pe președintele său și pe unul sau doi vicepreședinți; ei pot fi realeși;
- b. constituie Camere pentru o perioadă determinată;
- c. alege președinții camerelor Curții, care pot fi realeși;
- d. adoptă regulamentul Curții;
- e. alege greșierul și unul sau mai mulți greșieri adjuncți;
- f. formulează orice cerere în temeiul art. 26 alin. 2.

Art. 26.⁷ Completele de judecători unici, comitete, Camere și Marea Cameră

1. Pentru examinarea cauzelor deduse judecării Curții, aceasta se constituie din complete formate din judecător unic, comitete de 3 judecători, Camere de 7 judecători și Marea Cameră, formată din 17 judecători. Camerele Curții constituie comitete pentru o perioadă determinată.
2. La cererea Adunării generale a Curții, Comitetul de Miniștri poate să reducă la 5 numărul judecătorilor Camerelor, prin decizie unanimă și pentru o perioadă determinată.
3. Judecătorul unic nu va examina nicio cerere introdusă împotriva înaltei părți contractante în numele căreia a fost ales.
4. Judecătorul ales în numele unei înalte părți contractante care este parte în cauză este membru de drept al Camerei sau al Marii Camere. În absența sa ori în cazul în care nu poate participa, va participa în calitate de judecător o persoană aleasă de președintele Curții de pe o listă prezentată în prealabil de către înalta parte contractantă.
5. De asemenea, fac parte din Marea Cameră președintele Curții, vicepreședinții, președinții Camerelor și alți judecători desemnați în conformitate cu regulamentul Curții. Când cauza este

⁵ Art. 24 a fost abrogat prin art. 3 din Protocolul nr. 14. Art. 25 devine art. 24 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 4 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 25. Grefă și secretari juridici

Curtea dispune de o grefă ale cărei sarcini și organizare sunt stabilite prin regulamentul Curții. Ea este asistată de secretari juridici.”

⁶ Art. 26 devine art. 25 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 5 din Protocolul nr. 14.

⁷ Art. 27 devine art. 26 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 6 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 27. Comitete, Camere și Marea Cameră

1. Pentru examinarea cauzelor aduse înaintea sa, Curtea își desfășoară activitatea în comitete de trei judecători, în Camere de șapte judecători și într-o Mare Cameră de șaptesprezece judecători. Camerele Curții constituie comitete pentru o perioadă determinată.

2. Judecătorul ales în numele unui stat-parte la litigiu este membru de drept al Camerei și al Marii Camere; în cazul absenței acestui judecător sau atunci când el nu-și poate desfășura activitatea, acest stat-parte desemnează o persoană care să activeze în calitate de judecător.

3. Fac, de asemenea, parte din Marea Cameră președintele Curții, vicepreședinții, președinții Camerelor și alți judecători desemnați conform regulamentului Curții. Când cauza este deferită Marii Camere în virtutea art. 43, niciun judecător al camerei care a emis hotărârea nu poate face parte din aceasta, cu excepția președintelui Camerei și a judecătorului ales în numele statului-parte interesat.”

transmisă Marii Camere în temeiul art. 43, niciun judecător al Camerei care a pronunțat decizia nu poate să facă parte din Marea Cameră, cu excepția președintelui Camerei și a judecătorului care a participat în numele înaltei părți contractante interesate.

Art. 27.⁸ Competența judecătorilor unici

1. Judecătorul unic poate declara inadmisibilă o cauză, în temeiul art. 34, sau poate decide radierea ei de pe rol atunci când o asemenea decizie poate fi luată fără o examinare suplimentară.
2. Decizia este definitivă.
3. Dacă judecătorul unic nu declară inadmisibilă o cauză sau nu o radiază de pe rol, acesta o va transmite unui comitet sau unei Camere pentru o examinare suplimentară.

Art. 28.⁹ Competența comitetelor

1. Un comitet sesizat cu o cerere individuală formulată în temeiul art. 34 poate, cu unanimitate de voturi:
 - a) să o declare ca fiind inadmisibilă sau să o radieze de pe rol, atunci când o asemenea decizie poate fi luată fără o examinare suplimentară; sau
 - b) să o declare ca admisibilă și să pronunțe în același timp o hotărâre pe fond, atunci când problema referitoare la interpretarea sau aplicarea convenției ori a protocoalelor sale, care este la originea cauzei, face obiectul unei jurisprudențe constante a Curții.
2. Deciziile și hotărârile prevăzute la alin. 1 sunt definitive.
3. Dacă judecătorul ales în numele înaltei părți contractante, parte în cauză, nu este membru al comitetului, acesta din urmă poate, în orice fază a procedurii, să îl invite să participe în locul unuia dintre membri, ținând seama de toți factorii relevanți, inclusiv dacă partea a contestat aplicarea procedurii prevăzute la alin. 1.

Art. 29.¹⁰ Decizii ale Camerelor asupra admisibilității și fondului

1. Dacă nu a fost luată nicio decizie în temeiul art. 27 sau 28 și nici nu a fost pronunțată o hotărâre potrivit art. 28, Camera se pronunță asupra admisibilității și a fondului cererilor individuale formulate conform art. 34. Decizia asupra admisibilității poate fi luată separat.
2. O Cameră se pronunță asupra admisibilității și a fondului cererilor introduse de state în virtutea art. 3. Cu excepția cazurilor în care Curtea decide altfel, în cazuri excepționale decizia asupra admisibilității se ia separat.

Art. 30. Desesizarea în favoarea Marii Camere

⁸ Art. 27 a fost introdus prin art. 7 din Protocolul nr. 14.

⁹ Art. 28 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 28. Declarații ale comitetelor privind inadmisibilitatea

Un comitet poate, prin vot unanim, să declare inadmisibilă sau să scoată de pe rol o cerere individuală, introdusă în virtutea art. 34, atunci când o astfel de decizie poate fi luată fără o examinare complementară. Decizia este definitivă.”

¹⁰ Art. 29 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 9 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 29. Decizii ale Camerelor asupra admisibilității și fondului

1. Dacă nicio decizie nu a fost luată în virtutea art. 28, o Cameră se poate pronunța asupra admisibilității și a fondului cererilor individuale introduse în virtutea art. 34.
2. O Cameră se pronunță asupra admisibilității și a fondului cererilor introduse de state în virtutea art. 33.
3. În afara unei decizii contrare a Curții în cazuri excepționale, decizia asupra admisibilității este luată în mod separat.”

În cazul în care cauza adusă înaintea unei Camere ridică o problemă gravă privitoare la interpretarea convenției sau a protocoalelor sale, sau dacă soluționarea unei probleme poate conduce la o contradicție cu o hotărâre pronunțată anterior de Curte, Camera poate, atât timp cât nu a pronunțat hotărârea sa, să se desesizeze în favoarea Marii Camere, în afara cazului în care una dintre părți se opune la aceasta.

Art. 31.¹¹ Atribuții ale Marii Camere

Marea Cameră

- a. se pronunță asupra cererilor introduse în virtutea art. 33 sau a art. 34, atunci când cauza i-a fost deferită de Cameră în virtutea art. 30 sau când cauza i-a fost deferită în virtutea art. 43;
- b. se pronunță asupra aspectelor cu privire la care Curtea este sesizată de către Comitetul de Miniștri în temeiul art. 46 alin. 4; și
- c. examinează cererile de aviz consultativ introduse în virtutea art. 47.

Art. 32.¹² Competența Curții

1. Competența Curții acoperă toate problemele privind interpretarea și aplicarea convenției și a protocoalelor sale, care îi sunt supuse în condițiile prevăzute în art. 33, 34, 46 și 47.
2. În caz de contestare a competenței sale, Curtea hotărăște.

Art. 33. Cauze interstatuale

Orice înaltă parte contractantă poate sesiza Curtea asupra oricărei pretinse încălcări a prevederilor convenției și ale protocoalelor sale de către o altă înaltă parte contractantă.

Art. 34. Cereri individuale

Curtea poate fi sesizată printr-o cerere de către orice persoană fizică, orice organizație neguvernamentală sau de orice grup de particulari care se pretinde victimă a unei încălcări de către una dintre înaltele părți contractante a drepturilor recunoscute în convenție sau în protocoalele sale. Înaltele părți contractante se angajează să nu împiedice prin nicio măsură exercițiul eficace al acestui drept.

Art. 35. Condiții de admisibilitate

1. Curtea nu poate fi sesizată decât după epuizarea căilor de recurs interne, așa cum se înțelege din principiile de drept internațional general recunoscute, și într-un termen de 6 luni, începând cu data deciziei interne definitive.
2. Curtea nu reține nicio cerere individuală introdusă în aplicarea art. 34, dacă:

¹¹ Art. 31 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 10 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 31. Atribuții ale Marii Camere

Marea Cameră

- a. se pronunță asupra cererilor introduse în virtutea art. 33 sau a art. 34, atunci când cauza i-a fost deferită de Cameră în virtutea art. 30 sau când cauza i-a fost deferită în virtutea art. 43; și
- b. examinează cererile de aviz consultativ introduse în virtutea art. 47.”

¹² Art. 32 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 11 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 32. Competența Curții

1. Competența Curții acoperă toate problemele privind interpretarea și aplicarea convenției și a protocoalelor sale, care îi sunt supuse în condițiile prevăzute în art. 33, 34 și 47.
2. În caz de contestare a competenței sale, Curtea hotărăște.”

- a. ea este anonimă; sau
 - b. ea este în mod esențial aceeași cu o cerere examinată anterior de către Curte sau deja supusă unei alte instanțe internaționale de anchetă sau de reglementare și dacă ea nu conține fapte noi.
- 3.¹³ Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în temeiul art. 34, atunci când apreciază că:
- a) cererea este incompatibilă cu prevederile convenției sau ale protocoalelor sale, este în mod vădit neîntemeiată ori abuzivă; sau
 - b) reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor omului garantate prin convenție și prin protocoalele sale impune examinarea pe fond a cererii și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.
4. Curtea respinge orice cerere pe care o consideră inadmisibilă în aplicarea prezentului articol. Ea poate proceda astfel în orice stadiu al procedurii.

Art. 36. Intervenția terților

1. În orice cauză aflată în fața unei Camere sau a Marii Camere, o înaltă parte contractantă, al cărei cetățean este reclamantul, are dreptul de a prezenta observații scrise și de a lua parte la audieri.
2. În interesul bunei administrări a justiției, președintele Curții poate invita orice înaltă parte contractantă care nu este parte în cauză sau orice persoană interesată, alta decât reclamantul, să prezinte observații scrise sau să ia parte la audiere.
- 3.¹⁴ În orice cauză aflată pe rolul unei Camere sau al Marii Camere comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei poate prezenta observații scrise și poate lua parte la audieri.

Art. 37. Scoaterea de pe rol

1. În orice stadiu al procedurii, Curtea poate hotărî scoaterea de pe rol a unei cereri atunci când circumstanțele permit să se tragă concluzia că
 - a. solicitantul nu dorește să o mai mențină; sau
 - b. litigiul a fost rezolvat; sau
 - c. pentru orice alt motiv, constatat de Curte, continuarea examinării cererii nu se mai justifică.Totuși, Curtea continuă examinarea cererii dacă respectarea drepturilor omului garantate prin convenție și prin protocoalele sale o cere.
2. Curtea poate hotărî repunerea pe rol a unei cereri atunci când ea consideră că împrejurările o justifică.

Art. 38.¹⁵ Examinarea în contradictoriu a cauzei

Curtea examinează cauza în condiții de contradictorialitate cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, procedează la o anchetă, pentru a cărei bună desfășurare înaltele părți contractante implicate vor pune la dispoziție toate facilitățile necesare.

¹³ Alin. 3 al art. 35 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 12 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut: „3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în aplicarea art. 34, atunci când ea consideră cererea incompatibilă cu dispozițiile convenției sau ale protocoalelor sale, în mod vădit nefondată sau abuzivă.”

¹⁴ Alin. 3 al art. 36 a fost introdus prin art. 13 din Protocolul nr. 14.

¹⁵ Art. 38 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 14 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 38. Examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate și procedura de rezolvare pe cale amiabilă

1. În cazul în care Curtea declară o cerere admisibilă, ea
 - a. procedează la examinarea cauzei în condiții de contradictorialitate, împreună cu reprezentanții părților și, dacă este cazul, la o anchetă, pentru a cărei desfășurare eficientele statele interesate vor furniza toate facilitățile necesare;

Art. 39.¹⁶ Soluționări pe cale amiabilă

1. În orice etapă a procedurii, Curtea se poate pune la dispoziția părților în vederea soluționării pe cale amiabilă a cauzei, care să reflecte respectarea drepturilor omului, așa cum sunt recunoscute acestea în convenție și în protocoalele sale.
2. Procedura descrisă la alin. 1 este confidențială.
3. În cazul încheierii unei convenții de rezolvare amiabilă, Curtea scoate cauza de pe rol printr-o decizie care se limitează la o prezentare sumară a situației de fapt și a soluției adoptate.
4. Această decizie este transmisă Comitetului de Miniștri, care supraveghează executarea clauzelor din convenția de soluționare pe cale amiabilă, așa cum au fost reținute în decizie.

Art. 40. Audiere publică și acces la documente

1. Audierea este publică, în afara cazului în care Curtea nu decide altfel, motivat de circumstanțe excepționale.
2. Documentele depuse la grefă sunt accesibile publicului, în afara cazului în care președintele Curții nu decide altfel.

Art. 41. Reparație echitabilă

Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.

Art. 42. Hotărârile Camerelor

Hotărârile Camerelor devin definitive conform dispozițiilor art. 44, paragraful 2.

Art. 43. Retrimiteră în fața Marii Camere

1. Într-un termen de 3 luni de la data hotărârii unei Camere, orice parte în cauză poate, în cazuri excepționale, să ceară retrimiteră cauzei în fața Marii Camere.
2. Un colegiu de cinci judecători ai Marii Camere acceptă cererea în cazul în care cauza ridică o problemă gravă referitoare la interpretarea sau la aplicarea convenției sau a protocoalelor sale, sau o altă problemă gravă cu caracter general.
3. În cazul în care colegiul acceptă cererea, Marea Cameră se pronunță asupra cauzei printr-o hotărâre.

Art. 44. Hotărâri definitive

1. Hotărârea Marii Camere este definitivă.
2. Hotărârea unei Camere devine definitivă
 - a. atunci când părțile declară că ele nu vor cere retrimiteră cauzei în fața Marii Camere; sau

b. se pune la dispoziția celor interesați, în scopul de a se ajunge la rezolvarea cauzei pe cale amiabilă, pe baza respectării drepturilor omului, astfel cum acestea sunt recunoscute în convenție și în protocoalele sale.

2. Procedura descrisă la paragraful 1b este confidențială.”

¹⁶ Art. 39 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 15 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 39. Rezolvarea pe cale amiabilă

În cazul rezolvării pe cale amiabilă, Curtea scoate cauza de pe rol printr-o decizie care se limitează la o scurtă expunere a faptelor și a soluției adoptate.”

- b. la 3 luni de la data hotărârii, dacă retrimiteră cauzei în fața Marii Camere nu a fost cerută; sau
 - c. atunci când Colegiul Marii Camere respinge cererea de retrimiteră formulată potrivit art. 43.
3. Hotărârea definitivă se publică.

Art. 45. Motivarea hotărârilor și deciziilor

1. Hotărârile, precum și deciziile care declară cererile admisibile sau inadmisibile sunt motivate.
2. Dacă hotărârea nu exprimă în totalitate sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să adauge acesteia expunerea opiniei sale separate.

Art. 46.¹⁷ Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. Înaltele părți contractante se obligă să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții, pronunțate în cauzele în care sunt părți.
2. Hotărârea definitivă a Curții se transmite Comitetului de Miniștri care supraveghează executarea acesteia.
3. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că supravegherea executării unei hotărâri definitive este împiedicată de o dificultate de interpretare a acestei hotărâri, el poate sesiza Curtea pentru a se pronunța asupra acestei probleme de interpretare. Decizia cu privire la sesizarea Curții se ia prin vot cu o majoritate de două treimi din numărul reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri.
4. În cazul în care Comitetul de Miniștri consideră că o înaltă parte contractantă refuză să se conformeze unei hotărâri definitive pronunțate într-un litigiu în care este parte, acesta poate, după ce a pus în întârziere înalta parte contractantă, să sesizeze Curtea cu privire la problema respectării de către aceasta a obligației prevăzute la alin. 1, printr-o decizie luată cu votul majorității de două treimi din numărul reprezentanților cu drept de a participa la lucrările Comitetului de Miniștri.
5. Dacă Curtea constată o încălcare a prevederilor alin. 1, trimite cauza Comitetului de Miniștri pentru ca acesta să examineze măsurile care se impun. Dacă Curtea constată că nu s-a produs o încălcare a prevederilor alin. 1, va transmite cauza Comitetului de Miniștri, care va decide încetarea supravegherii executării.

Art. 47. Avize consultative

1. Curtea poate, la cererea Comitetului de Miniștri, să dea avize consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea convenției și a protocoalelor sale.
2. Aceste avize nu se pot referi la probleme legate de conținutul sau de întinderea drepturilor și a libertăților definite în titlul I al convenției și în protocoalele sale, nici asupra altor probleme de care Curtea sau Comitetul de Miniștri ar putea să ia cunoștință ca urmare a introducerii unui recurs prevăzut în convenție.
3. Decizia Comitetului de Miniștri de a cere un aviz Curții este luată prin votul majorității reprezentanților care au dreptul de a face parte din acesta.

Ar. 48. Competența consultativă a Curții

¹⁷ Art. 46 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 16 din Protocolul nr. 14. În forma anterioară, acesta avea următorul conținut:

„Art. 46. Forța obligatorie și executarea hotărârilor

1. Înaltele părți contractante se angajează să se conformeze hotărârilor definitive ale Curții în litigiile în care ele sunt părți.
2. Hotărârea definitivă a Curții este transmisă Comitetului de Miniștri care supraveghează executarea ei.”

Curtea decide dacă cererea de aviz consultativ prezentată de Comitetul de Miniștri este de competența sa, așa cum aceasta este definită de art. 47.

Art. 49. Motivarea avizelor consultative

1. Avizul Curții trebuie motivat.
2. Dacă avizul nu exprimă în tot sau în parte opinia unanimă a judecătorilor, oricare judecător are dreptul să alăture acestuia expunerea opiniei sale separate.
3. Avizul Curții este transmis Comitetului de Miniștri.

Art. 50. Cheltuieli de funcționare a Curții

Cheltuielile de funcționare a Curții sunt în sarcina Consiliului European.

Art. 51. Privilegiile și imunitățile ale judecătorilor

Judecătorii se bucură, pe timpul exercitării funcțiilor lor, de privilegiile și imunitățile prevăzute la art. 40 din Statutul Consiliului European și de acordurile încheiate în virtutea acestui articol.

TITLUL III. DISPOZIȚII DIVERSE

Art. 52. Anchetele secretarului general

Orice înaltă parte contractantă va furniza, la solicitarea Secretarului General al Consiliului European, explicațiile cerute asupra felului în care dreptul său intern asigură aplicarea efectivă a tuturor dispozițiilor acestei convenții.

Art. 53. Apărarea drepturilor omului recunoscute

Nicio dispoziție din prezenta convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte.

Art. 54. Competențele Comitetului de Miniștri

Nicio dispoziție a prezentei convenții nu aduce atingere competențelor conferite Comitetului de Miniștri prin statutul Consiliului European.

Art. 55. Excluderea altor moduri de reglementare a litigiilor

Cu excepția unor acorduri speciale, înaltele părți contractante renunță să se prevaleze de tratate, convenții sau declarații în vigoare încheiate între ele în scopul de a supune, ca plângere, un diferend născut din interpretarea sau aplicarea prezentei Convenții, unui mod de reglementare altul decât cele prevăzute în susnumita convenție.

Art. 56. Aplicare teritorială

1. Orice stat poate, în momentul ratificării sau în orice alt moment ulterior să declare, prin notificare adresată Secretarului General al Consiliului European, că prezenta convenție se va aplica, sub rezerva paragrafului 4 al prezentului articol, tuturor sau unuia dintre teritoriile ale căror relații internaționale el le asigură.
2. Convenția se va aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare începând cu a 30-a zi socotită de la data la care Secretarul General al Consiliului European va fi primit această notificare.

3. În respectivele teritorii, dispozițiile prezentei convenții vor fi aplicate ținând seama de necesitățile locale.

4. Orice Stat care a făcut o declarație conform primului paragraf din acest articol poate ulterior, în orice moment, să declare, referitor la unul sau mai multe teritorii vizate în această declarație, că acceptă competența Curții pentru a lua cunoștință de cererile persoanelor fizice, ale organizațiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din convenție.

Art. 57. Rezerve

1. Oricare Stat poate, în momentul semnării prezentei convenții sau al depunerii instrumentului său de ratificare, să formuleze o rezervă în legătură cu o dispoziție anume a convenției, în măsura în care o lege atunci în vigoare pe teritoriul său nu este conformă cu această dispoziție. Rezervele cu caracter general nu sunt autorizate în termenii prezentului articol.

2. Orice rezervă emisă conform prezentului articol necesită o scurtă expunere privind legea în cauză.

Art. 58. Denunțare

1. O înaltă parte contractantă nu poate denunța prezenta convenție decât după expirarea unui termen de cinci ani începând cu data intrării în vigoare a convenției în ceea ce o privește și prin intermediul unui preaviz de șase luni, dat printr-o notificare adresată Secretarului General al Consiliului Europei, care informează despre aceasta celelalte părți contractante.

2. Această denunțare nu poate avea drept efect să dezlege înalta parte contractantă interesată de obligațiile conținute în prezenta convenție în ceea ce privește orice fapt care, putând constitui o încălcare a acestor obligații, ar fi fost comis de ea anterior datei la care denunțarea își produce efectele.

3. Sub aceeași rezervă ar înceta de a mai fi parte la prezenta convenție orice parte contractantă care ar înceta de a mai fi membru al Consiliului Europei.

4. Convenția poate fi denunțată conform dispozițiilor paragrafelor precedente în ceea ce privește orice teritoriu pentru care ea a fost declarată aplicabilă potrivit art. 56.

Art. 59. Semnare și ratificare

1. Prezenta convenție este deschisă spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificată. Ratificările vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

2.¹⁸ Uniunea Europeană poate adera la prezenta convenție.

3. Prezenta convenție va intra în vigoare după depunerea a zece instrumente de ratificare.

4. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, convenția va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

5. Secretarul General al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a convenției, numele înaltelor părți contractante care au ratificat-o, precum și depunerea oricărui instrument de ratificare intervenită ulterior.

Încheiată la Roma, la 4 noiembrie 1950, în franceză și în engleză, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va transmite copie certificată tuturor semnatarilor.

¹⁸ Alin. 2 al art. 59 a fost introdus prin art. 17 din Protocolul nr. 14.